

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

03 august 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie,

a examinat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către partea vătămată Țurcan Elena, împotriva sentinței Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 27 mai 2021 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 februarie 2022, în cauza penală în privința lui,

Cojocarul Inga

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 21.05.2019 – 27.05.2021;

Instanța de apel: 24.06.2021 – 02.02.2022;

Instanța de recurs: 02.06.2022 – 03.08.2022.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 27 mai 2021, Cojocarul Inga a fost recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal (episodul din februarie 2018, parte vătămată Dimitriadi Doina) și în baza acestei norme i-a fost stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani și 6 (șase) luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita activități legate de gestionarea și manipularea cu bunuri sau active patrimoniale, pe un termen de 2 ani.

Cojocarul Inga a fost recunoscută vinovată, de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2), lit. b) Cod penal (episodul din 29 ianuarie 2018, parte vătămată Țurcan Elena) și în baza acestei norme i-a fost stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani și 6 (șase) luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita activități legate de gestionarea și manipularea cu bunuri sau active patrimoniale, pe un termen de 2 ani.

În conformitate cu art. 84 alin. (1) și (2) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită o pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, cu executarea pedepsei într-un penitenciar de tip semiînchis pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita activități legate de gestionarea și manipularea cu bunuri sau active patrimoniale, pe un termen de 3 ani.

Cojocaru Inga a fost anunțată în căutare cu aplicarea în privința ultimei a măsurii preventive sub formă de "arest preventiv" până la rămânerea definitivă a sentinței.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

A fost admisă acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Dimitriadi Doina, și încasat din contul inculpatei în beneficiul părții vătămate, prejudiciul material cauzat prin infracțiune în sumă de 16106 lei.

A fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Țurcan Elena, și încasat din contul inculpatei în beneficiul părții vătămate, prejudiciu material cauzat prin infracțiune, în sumă de 17766 lei, în rest acțiunea civilă în partea ce ține de încasarea penalităților și dobânzilor, a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului și despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

2. Pentru a se pronunța în cauza dată, în sensul enunțat, instanța de fond a reținut că, în luna februarie 2018, cu scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, a avut o înțelegere prealabilă în acest sens cu Gușanu Serghei, care a alcătuit din timp un plan criminal bine determinat, împărțind în prealabil rolurile între ei, acesta la 27 februarie 2018, prin intermediul telefonului mobil a contactat victima Dimitriadi Doina.

Ulterior, la data de 02.03.2018, în vederea realizării scopului infracțional Gușanu Serghei, care ispășește pedeapsa penală sub formă de închisoare în Penitenciarul nr. 3 Leova, sub pretexte false, a convins victima Dimitriadi Doina, să se deplaseze din or. Cahul, în mun. Chișinău. Ajungând în mun. Chișinău, victima Dimitriadi Doina, a fost preluată de către Cojocaru Inga, care acționând conform rolului repartizat de către Gușanu Serghei, a condus-o pe aceasta la filiala OM „Sebo Credit” din șoseaua Hâncești 53, mun. Chișinău, unde au determinat-o să încheie contractul de împrumut nr. AG0297895 din 02.03.2018, primind astfel, un credit în sumă de 3 000 lei, bani care au fost însușiți.

Ulterior, în aceeași zi, fiind determinată de către Gușanu Serghei și instructată de Cojocaru Inga, Dimitriadi Doina a încheiat contractul de prestare a serviciilor publice de comunicații mobile celulare cu compania SA „Moldcell” filiala din șos. Hâncești 60/4, mun. Chișinău, obținând astfel, în

credit un telefon de model Xiaomi Mi A1 cu IMEI:867559035294104, la preț de 6 306 lei, care de asemenea a fost transmis lui Cojocaru Inga.

Tot în ziua de 02.03.2018, Cojocaru Inga, acționând conform instrucțiunilor primite de la Gușanu Serghei, a condus victima Dimitriadi Doina, la filiala ÎCS „Iute Credit” SRL din str. Ismail 86/4, mun. Chișinău, unde pe numele acesteia a fost obținut un credit în sumă de 2 500 lei. Continuându-și acțiunile criminale, în timp ce se aflau în preajma ÎS „Poșta Moldovei” din bd. Ștefan cel Mare 134, mun. Chișinău, au însușit de la Dimitriadi Doina, telefonul mobil de model Samsung J3, în care era inserată cartela SIM cu nr.078852150 la preț de 3 200 lei. În circumstanțele descrise, prin acțiunile directe ale lui Cojocaru Inga, victimei Dimitriadi Doina, i-au fost cauzate daune în proporții considerabile, în sumă totală de 15 006 lei.

Astfel, Cojocaru Inga, a comis escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită de mai multe persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile, infracțiune prevăzută de art. 190 alin. (2) lit. b) și c) Cod penal.

Inițial acțiunile inculpatei au fost încadrate în baza art. 190 alin. (2) lit. b), c) Cod penal. Ulterior, după operarea modificărilor prin Legea nr.179 din 26 iulie 2018, în vigoare 17 august 2018, fiind exclusă lit. c), acțiunile inculpatei Cojocaru Inga, de către organul de urmărire penală prin ordonanța de modificare a învinuire din 30 ianuarie 2020, (f.d.58, vol. I) au fost încadrate în baza *art. 190 alin. (2), lit. b) Cod penal* escrocheria, adică *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile, comis de către două sau mai multe persoane.*

Tot ea, Cojocaru Inga, la 29.01.2018 prin înțelegere prealabilă cu Gușanu Serghei, urmărind scopul însușirii bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, au invitat-o pe cet. Țurcan Elena în mun. Chișinău sub pretextul de a-i face cunoștință cu o persoană pe nume Valentin.

În continuare Cojocaru Inga întâmpinând-o pe Țurcan Elena la Gara Auto Sud din mun. Chișinău, cu scopul de a-și ascunde identitatea adevărată, a indus-o pe ultima în eroare și s-a prezentat cu numele Marina. După aceasta Cojocaru Inga fiind instigată de Gușanu Serghei a condus-o pe Țurcan Elena, la sediul companiei de creditare SRL „Sebo” situat pe str. Calea leșilor 3/2 mun. Chișinău, unde ultima a contractat două credite în suma de 6300 lei și 2100 lei.

În continuare fiind îndemnată de Cojocaru Inga, Țurcan Elena a mers la magazinul „Orange” din mun. Chișinău str. Alecu Russo 1/1, unde prezentând buletinul a luat în credit un telefon mobil de model „ Samsung Galaxy A5” la preț de 7470 lei, după care au mers la magazinul de telefonie mobilă „ Unite” situat pe str. Alecu Russo 2, mun. Chișinău, unde a mai luat în credit un telefon mobil de model „ Samsung Galaxy J-3” la preț de 1896 lei. Continuându-și acțiunile sale criminale Cojocaru Inga a convins-o pe Țurcan Elena să-i transmită banii creditați, bunurile procurate în credit și actele acestora, după care cu obiectele însușite a plecat într-o direcție necunoscută. Banii și bunurile însușite au fost în continuare folosite în scopuri personale de către Cojocaru Inga și Gușanu Serghei, iar ca urmare a acțiunilor acestora părții vătămate Țurcan Elena i-a fost cauzat un prejudiciu material în proporții considerabile în sumă de 17766.

Prin acțiunile sale intenționate Cojocaru Inga, a săvârșit escrocheria, adică *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane, prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, comportament dolosiv care a produs daune considerabile, săvârșită de două persoane, adică infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (2) lit. b) din Codul penal.*

3. Nefiind de acord cu soluția adoptată de instanța de fond, avocata Taban Natalia în numele inculpatei, a declarat apel, prin care a solicitat rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care a-i stabili inculpatei Cojocaru Inga o pedeapsă nonprivativă de libertate prin prisma art. 90 Cod penal.

3.1 În motivarea apelului a invocat că, sentința este pasibilă de a fi casată, deoarece au fost comise erori de drept la individualizarea pedepsei penale în raport cu circumstanțele săvârșirii infracțiunii, precum și faptul că, instanța de fond nu a relevat circumstanțele de fapt și de drept în acest sens.

A menționat că Cojocaru Inga, fiind prezentă în ședința de judecată la data de 30.01.2020 a depus o cerere privind examinarea cauzei în procedură simplificată, prin urmare a recunoscut integral faptele incriminate și nu a negat săvârșirea infracțiunilor, a conștientizat faptele comise și că prin acțiunile sale a cauzat prejudiciu material părților vătămate, a declarat că se căiește sincer de faptele comise și de acțiunile sale rușinoase săvârșite. Cererea inculpatei Cojocaru Inga s-a admis și s-a dispus examinarea cauzei penale în conformitate cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală. Inculpata Cojocaru Inga, din motive necunoscute nu s-a mai prezentat în cadrul ședinței de judecată, fiind reluat procesul în procedură generală și ultima fiind anunțată în căutare.

Remarcă faptul că organul de urmărire penală și instanța de judecată nu au întreprins măsuri în vederea asigurării prezenței inculpatei în ședința

de judecată. Aceasta are un domiciliu stabil și doi copii la întreținere, fapt care exclude eschivarea sa de la examinarea cauzei.

Invocă că, pedeapsa a fost aplicată contrar prevederilor art. 7, 61 alin. (2) și 75 alin. (1) Cod penal, fără a ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, că are la întreținere doi copii minori, nu se află la evidența medicului narcolog sau psihiatru, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Consideră că, instanța de fond nu și-a argumentat riguros soluția la capitolul numirii pedepsei și nu a motivat hotărârea pronunțată, invocând motive neclare.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 februarie 2022 a fost admis, inclusiv din oficiu, conform art. 409 Cod de procedură penală, apelul avocatului Taban Natalia în interesele inculpatei, casată parțial sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 27 mai 2021, pronunțată o nouă hotărâre, prin care Cojocarul Inga a fost liberată de la executarea pedepsei penale stabilite în baza art. 84 alin. (1), art. 190 alin. (2) lit. b), art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, în temeiul Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021” privind amnistia în legătura cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova”.

În rest celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute

4.1 Pentru a se pronunța în sensul enunțat, instanța de apel a reținut că instanța de fond a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor cauzei penale, examinând probele administrate din punctul de vedere a utilității și veridicității lor, sub toate aspectele, complet și în mod obiectiv, călăuzindu-se de Lege, constatând în mod just ca fiind demonstrată integral vinovăția inculpatei Cojocarul Inga în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), art. 190 alin. (2) lit. b) Cod penal, individualizate prin „Escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile, comisă de două persoane.

S-a conchis că nu există temei pentru a da o nouă apreciere probelor, în situația în care, concluziile primei instanțe privind aprecierea probelor puse la baza sentinței privind constatarea vinovăției lui Cojocarul Inga, de comiterea faptei prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), art. 190 alin. (2) lit. b) Cod

penal, sunt justificate.

Curtea de apel a menționat că în cadrul cercetării judecătorești în instanța de apel, inculpata Cojocaru Inga, a depus o cerere scrisă prin care a solicitat încetarea procesului penal în temeiul Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 "privind amnistia în legătura cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova". În susținerea cererii, inculpata Cojocaru Inga a declarat că se căiește sincer de cele comise, ca urmare, instanța de apel a notat că, în baza cererii depuse de inculpata Cojocaru Inga, dar totodată luând în considerație întrunirea condițiilor stabilite de Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 "privind amnistia în legătura cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova", în privința ultimei urmează a fi aplicat actul de amnistie cu dispunerea liberării de la executarea pedepsei penale stabilite.

În acest context, instanța de apel a atestat că în speță sunt întrunite condițiile instituite de art. 57 Cod penal și rigorile Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 "privind amnistia în legătura cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova", fiind menționat că Cojocaru Inga a recunoscut integral vina în cele incriminate și a manifestat acordul scris privind aplicarea amnistiei, totodată inculpata are la întreținere trei copii minori cu vârste de 7 ani, 4 ani și 1 an.

Colegiul a constatat că la cazul dedus judecății sunt întrunite condițiile stabilite de art. 4 al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 "privind amnistia în legătura cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova" și nu se atestă interdicțiile prevăzute de art. 6 al Legii.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către partea vătămată Țurcan Elena, prin care fără a invoca nemijlocit incidența unui temei prevăzut la alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 februarie 2022, cu atragerea la răspundere penală conform legii a inculpaților Gușanu Serghei și Cojocaru Inga, admiterea acțiunii civile și încasarea prejudiciului material și moral prevăzut de lege.

5.1 În susținerea recursului a invocat că :

- decizia Curții de Apel i-a fost adusă la cunoștință la 30.03.2022;
- Cojocaru Inga a recunoscut vina, dar se află la libertate;
- amnistia se aplică doar celor care nu se află în căutare;
- Gușanu Serghei și Cojocaru Inga au comis escrocheria în comun, dar din motive neclare pentru ea cauzele s-au examinat separat, pronunțându-se două sentințe de condamnare;
- nu este de acord cu mențiunea din decizie precum că nu s-a prezentat în ședința de judecată;
- are la întreținere 4 copii minori și nu poate achita instituțiilor

prejudiciul cauzat de inculpați.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul Penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel. Însă, conform art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Conform art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

În corespundere cu art. 418 alin. (1), 338 alin. (2)-(4), 340 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel pronunță public dispozitivul hotărârii, fapt despre care se consemnează în procesul-verbal. Hotărârea motivată se pronunță la fel public, în termen de până la 30 de zile. Copia de pe hotărârea motivată se înmânează participanților prezenți la ședința de judecată. Participanților care nu s-au prezentat în ședința de judecată li se expediază, în termen de 3 zile, copia de pe hotărârea motivată.

Sub acest aspect se atestă că, potrivit materialelor dosarului, dispozitivul deciziei adoptate de către instanța de apel a fost pronunțat la data de *02 februarie 2022*, în prezența procurorului, avocatului inculpatei și a inculpatei, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel (f.d. 189-193, vol. III), din care rezultă că aceștia au fost înștiințați despre ziua și ora pronunțării deciziei integrale și anume pentru data de *30 martie 2022, ora 14:00*. Tot din procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel din 30 martie 2022 (f.d. 193, vol. III) se constată că la data stabilită, în prezența procurorului a fost pronunțată decizia motivată.

Partea vătămată Țurcan Elena, citată legal, a fost prezentă în ședința de judecată din 08 septembrie 2021 (f.d. 172-173, vol. III), în aceeași zi depunând o cerere de examinare a prezentei cauzei penale în lipsa sa, invocând lipsa surselor financiare pentru deplasarea în ședințele de judecată.

Totodată, decizia motivată a fost adusă la cunoștința părții vătămate Țurcan Elena, în ziua pronunțării motivate, la 30.03.2022, fapt confirmat de ultima în textul recursului declarat. (f.d. 3, vol. IV).

În continuare, Colegiul Penal menționează că partea vătămată Țurcan Elena a declarat recurs ordinar împotriva deciziei adoptate la caz, la data de *18 mai 2022*, fapt confirmat prin mențiunea despre dată de pe amprenta stampilei Poșta Moldovei (f.d 21, vol. IV), înregistrat la Curtea Supremă de

Justiție cu nr. 2151 la 20.05.2022, consemnat prin mențiunea despre dată de pe amprenta ștampilei de înregistrare (f.d. 3, vol. IV).

Așadar, în cauza deferită judecării, Colegiul Penal specifică faptul că termenul de atac prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală, se calculează începând cu data de **31 martie 2022**, adică a doua zi după pronunțarea deciziei motivate, ținând cont de dispozițiile art. 231 alin. (3), (5) Cod de procedură penală și expiră la sfârșitul zilei de **03 mai 2022**, dat fiind faptul că ultima zi a termenului cade într-o zi nelucrătoare.

Prin urmare, recursul declarat la **18 mai 2022**, nu se încadrează în termenul limită prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală.

La acest capitol este de menționat că art. 422 Cod de procedură penală, nu prevede repunerea în termen a recursului ordinar, nici o altă procedură legală de a calcula termenul de recurs decât de la data pronunțării deciziei motivate.

Totodată, Colegiul Penal menționează, că art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală prescrie expres că în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. Prin urmare, durata termenului de recurs este stabilită prin lege. Acest termen nu poate fi prelungit sau scurtat de instanța de judecată. El este absolut și are un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Mai mult, Colegiul Penal notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului/recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În hotărârea CtEDO pronunțată în cauza Ponomariov vs Ucraina (03 aprilie 2008) Curtea Europeană a notat că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe noi descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

De asemenea, Colegiul Penal reține și jurisprudența CtEDO în hotărârea pronunțată în cauza Bodiș vs. Republica Moldova din 18 iunie

2019 (cererea nr. 7516/10), în care Curtea a statuat că admiterea cererii de recurs după o perioadă de timp considerabilă și în absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care partea s-a aflat în imposibilitate de a se adresa mai devreme, s-a soldat cu ignorarea unui întreg proces judiciar, și în consecință s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6§1 CEDO.

Prin urmare, în conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este declarat peste termen.

Astfel, odată ce recursul ordinar este declarat peste termen, urmează a fi dispusă inadmisibilitatea acestuia.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către partea vătămată Țurcan Elena, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 februarie 2022, în cauza penală în privința lui *Cojocaru Inga xxxxxx*, deoarece recursul este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată este pronunțată la **25 august 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Diaconu Iurie